

ROOMSCH KATHOLIEKE VLAAMSCH NATIONALE VEREENIGING, gesticht te Gent op 16 maart 1924 op basis van een programma dat hoofdzakelijk door L. Dosfel was opgesteld. De vereniging had een kortstondig bestaan en slaagde niet in haar opzet: een ideologische onderbouw aan het katholiek nationalisme in Vlaanderen te verschaffen.

De voorgeschiedenis van deze vereniging is verward en speelt zich af in de kring van het weekblad Vlaanderen. De eerste poging kwam uit activistische hoek in Den Haag op 4 december 1921 onder de benaming Verbond van Vlaamsche Nationalisten, met o.a. W. de Vreese, R. Speleers, J. de Decker, A. Depla, R. de Smet, A. Pil en R. Standaardt als voornaamste ondertekenaars. In Vlaanderen poogde R. de Smet in het voorjaar 1922 een Verbond van Vlaamsche Nationalisten De Blauwvoet op te richten, voornamelijk met J. Leuridan. Op 5 mei bleken dat in hoofdzaak 21 Westvlamingen te zijn, van wie de namen voortdurend in andere combinaties terugkeren. Deze groep stond achter het pas opgerichte weekblad Vlaanderen (14 mei 1922), dat in zijn 4de nummer (4 juni) de Wet van het Verbond publiceerde.

Ongeveer op hetzelfde ogenblik ijverde L. Dosfel, na het congres van de Katholieke Vlaamsche Landsbond van juni 1922, voor een Katholiek Verbond van Nationalisten om ruimte te krijgen binnen de katholieke partij en toch ergens federaatief verbonden te blijven met Het Vlaamsche Front. Dosfel kreeg deze ruimte niet en reeds het jaar

daarna zou de zgn. godsvrede binnen het Front van West-Vlaanderen uit aangevallen worden, het scherpst door Joris van Severen, in mindere mate door figuren als K. vander Espt, M. Geerardyn, J. Leuridan e.a. Van oktober 1923 af liet Van Severen in De West-Vlaming een nieuw geluid horen: het nationalisme kon alleen en principieel rooms-katholiek zijn. Alle nationalistische groepen in Vlaanderen onderkenden deze belangrijke koerswijziging. Ze kwam op een ogenblik dat, vijf jaar na het eind van de oorlog, bijna iedereen overtuigd was van het faillissement van Het Vlaamsche Front. In dat najaar begon Dosfel met een nieuwe groepering: de Roomsche Katholieke Vlaamsche Nationale Vereeniging. In december dacht men erover het weekblad Vlaanderen als officieel orgaan te nemen. Dosfel publiceerte zijn verklaring in Het Vlaamsche Land van 26 januari 1924: „Onze vereeniging is christelijk-nationalistisch”. Door de actie en de geschriften van Van Severen zou Dosfel enigszins geïsoleerd raken en zijn vereniging doodgeboren blijken.

Toen op 16 maart 1924 de vereniging officieel gesticht werd, waren Bert d'Haese en Hendrik Cayman de voorlopige mentoren; Jeroom Leuridan, Emiel Thiers, Joris Lannoo, Martha van de Walle, Jozef Vermeulen, Angela Thysmans, Dries Devos, Frans de Wolf, Jozef Muls en Berten Pil waren de voornaamsten in deze groep, waar het Wetsvlaams overwicht duidelijk is. In deze laatste provincie begon een hardnekkige bedeltocht om handtekeningen: Devos, Leuridan en Thiers verzamelden ze. Stijn Streuvels en Edward Vermeulen sloten zich begin 1925 aan. Het weekblad Vlaanderen publiceerte in zijn nr. 146 van 21 februari 1925 een hele reeks namen, waaronder J. Ampe en J. Lootens (Oostrozebeke), A. Denys en K. van Tieghem (Roeselare), E. Strubbe (Brugge) en H. Persyn (Wingene), Maria Putman (Waregem), maar voornamelijk een groep uit Tielt: E. Desutter, J. Lannoo, H. Loosveldt, E. Thiers en L. Thiers. Er bleken toen 152 Westvlaamse ondertekenaars te zijn. Zelfs De West-Vlaming (J. van Severen, maar ook J. Leuridan) drukte in dat voorjaar de beginselverklaring af. Er kwamen geen namen van priesters op voor. Hoewel buiten de partijpolitiek is de vereniging na de verkiezingen van april en juni 1925 op de achtergrond geraakt, eerst en vooral doordat R. de Smet en H. Cayman in Gent op de Oude Houtlei, op 12 januari 1924 (juist toen Dosfels tekst persklaar was) een Vlaamsch Nationaal Secretariaat oprichtten (waarbij weer Leuridan, Pil, Devos en Standaert betrokken waren). De Smet wilde toen van augustus 1924 af doorduwen naar een algemene, overkoepelende Vlaams-nationale organisatie (opgroep in het weekblad Vlaanderen herhaald tot nr. 126, 4 oktober 1924). Vruchteloos heeft A. Debeuckelaere in de periode april-juni 1924 gepoogd alle genoemde strevingen te bundelen binnen Het Vlaamsche Front.

Het enige wat van de grond kwam, in het vooruitzicht van de verkiezingen van 1925, was een Katholieke Vlaamsche Nationale Vereeniging, die alweer in West-Vlaanderen het sterkst georganiseerd was en waarbij weer mensen als Leuridan, Thiers, Devos, Caeyman e.a. betrokken waren. Doch deze nieuwe vereniging zou van 1925 tot '31 gespleten worden door de weg die J. van Severen steeds duidelijker opging.

De Roomsche Katholieke Vlaamsche Nationale Vereeniging van Dosfel uit de jaren 1923-'25 is een uiting geweest van het streven van vele katholieke nationalistien, voornamelijk in West- en Oost-Vlaanderen, om zichzelf op te sluiten in een orthodoxe, rooms-katholieke organisatie, vóór de bisschoppelijke veroordeling van september 1925.

LITERATUUR: *Verzameld werk van L. Dosfel*, III (z.j. p. 291-297). ROMAIN VANLANDSCHOOT